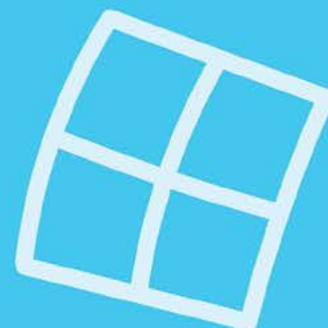
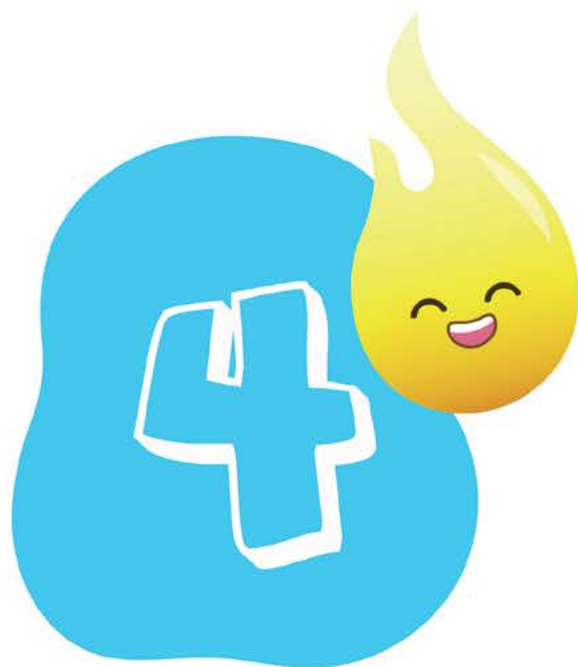

AFLATON

Sufinansira
Evropska Unija

AFLATON

**Sufinansira
Evropska Unija**

Izrazi zahvalnosti

Dugujemo zahvalnost svima koji su doprineli stvaranju ovog priručnika: članovima Aflaton-tima, učenicima, nastavnicima, trenerima, prevodiocima, dizajnerima, ilustratorima, našim partnerskim organizacijama, nadležnim državnim institucijama i sponzorima.

Razvoj Aflaton-programa:

Aflatoun International

Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava / Open Society Foundation / NOS-OSF

Škola dokorán – Wide Open School, n. o.

Pomoć deci (CYSO)

Tim koji je izradio sadržaj i dizajn:

Roopkatha Ray Krishnan (glavni dizajner), Peter Bernath, Farheen Bano

Odricanje od odgovornosti:

Podrška Evropske komisije nastanku ove publikacije ne obuhvata i preuzimanje odgovornosti za njenu sadržinu, koja odražava stavove autora, te Komisija ne može biti odgovorna za bilo kakvo korišćenje informacija koje su ovde iznete.

**Sufinansira
Evropska Unija**

Sadržaj

TEMA 1:

Razumevanje samog sebe i samosvest

- 1 Uvod u Aflaton — 11
- 2 Prirodne katastrofe — 17

TEMA 2:

Moja prava i poštovanje prava drugih

- 4 Deliti ili ne — 21
- 5 Da li se slažeš? — 25

TEMA 3:

Štednja i trošenje novca

- 5 Opcije uštede — 32
- 6 Gde štedimo novac i odakle ga pozajmljujemo — 38

TEMA 4:

Planiranje i određivanje budžeta

- 7 Kako ugrožavamo prirodu — 41

TEMA 5:

Socijalni i finansijski projekti

- 8 Šta je korupcija? — 46
- Radni list: Korupcija — 50
- Sve o Danu Aflatona — 51
- 9 Aflaton-dan! — 55
- Radni list: Posao iz snova je timski rad — 59

DODATNE LEKCIJE

TEMA 1:

Razumevanje samog sebe i samosvest

- 1 Intervju sa mojim uzorom — 63

TEMA 2:

Moja prava i poštovanje prava drugih

- 2 Lična higijena — 67

TEMA 3:

Štednja i trošenje novca

- 3 Proces reciklaže — 72
- Radni list: Recikliranje može da bude zabavno — 77

Kako koristiti ovu knjigu

Jednostavno je!

1. „Sadržaj” donosi kratak pregled glavnih tema knjige.

2. Knjiga je podeljena u dva velika dela:

Deo A: Osnovne lekcije: 9 lekcija

(obavezno)

Deo B: Dodatne lekcije: 3 lekcije

(sprovesti ukoliko to vreme i sredstva dozvoljavaju)

3. Lekcije su podeljene u pet tema, koje su obeležene različitim bojama, na sledeći način:

TEMA 1:

Razumevanje samog sebe i samosvest

TEMA 2:

Moja prava i poštovanje prava drugih

TEMA 3:

štednja i trošenje novca

TEMA 4:

Planiranje i određivanje budžeta

TEMA 5:

socijalni i finansijski projekti

4. Svaka lekcija je podeljena u tri glavna dela, a to su

Početak rada

Naziv teme

Učenje

Naziv teme

Promišljanje

Naziv teme

5. Svaka lekcija počinje sa:

Specifičan rezultat

Cilj lekcije

Neophodni materijali

Metodologija

Trajanje

Ključne reči

Informacije za
nastavnike

6. U lekcijama ćete možda naići na sledeće elemente:

Savet:

Jednostavne sugestije koje bi mogle da budu od koristi nastavnicima tokom aktivnosti. One su korisne jer predstavljaju jedan ili više idealnih scenarija za sprovođenje aktivnosti.

Napomena za nastavnike:

Ona će vam pomoći da bolje uđete u temu, psihologiju, inkluziju isl. kako biste postigli bolji rezultat ili se bolje pripremili za samu lekciju.

Video-klipovi:

Linkovi će vas direktno odvesti do video-klipova koji bi mogli da pomognu da učenici vizualizuju pojam ili aktivnost o kojoj je reč. Svaki link obuhvata i QR-kod.

Aktivnost sa roditeljima:

Ove aktivnosti bi trebalo da sprovedu deca posle časa, zajedno sa svojim roditeljima/starateljima. Ove aktivnosti će pomoći i učenicima i roditeljima da budu podjednako uključeni u učenje dece.

Radni list:

Radni listovi su smešteni na kraju lekcije i mogu se koristiti tokom i posle lekcije, u zavisnosti od nahođenja nastavnika.

Preporuke za razgovor sa decom od 6 - 10 godina:

Kako započeti razgovor

- Počnite tako što ćete ih pitati kako su. Govorite im o školi, drugarima, stvarima koje vole i ne vole da rade i o tome šta im je teško.
- Iskoristite svakodnevne događaje koji im izazivaju pozitivne i negativne emocije – kao što je pobjeda na nekom takmičenju ili kada dobiju loše ocene – kako biste proverili kako se osećaju i kako bi ste s njima ostvarili jaču vezu.
- Što su deca starija, te u skladu sa njihovim razvojem, razgovarajte o normalnim fizičkim i emotivnim promenama tokom puberteta i pomozite im da saznaju šta ih očekuje. Proverite kako se osećaju, da li imaju neke brige ili pitanja o kojima možete zajedno da razgovarate.

Održavajte otvoreno okruženje, puno poverenja i ljubavi

- Pomozite deci da se osećaju prijatno kada otvoreno razgovaraju sa vama.
- Deca žele da se dopadnu i da budu prihvaćena od ljudi u svojoj okolini. Biti prihvaćen je prvi korak prema izgradnji poverenja.
- Dobro razmislite kada im iznosite primere. Deca gledaju u vas i pazi na vaše emocije, kao i na to kako reagujete u različitim situacijama.
- Prepoznajte ono što su postigli i njihovo dobro ponašanje. Pohvalite ih tako što ćete se usredsrediti na ono što oni rade („Baš si se potrudio/la oko toga i to se vidi!”) pre nego da ih pohvalite lično, kao osobe (“Oh, baš si pametan/na!”).

Ne zaboravite: vaše vreme je deci važno

- Zaista slušajte i pokažite istinsko zanimanje za ono što imaju da kažu.
- Zajedno se zabavite kroz neke posebne aktivnosti, koliko god one bile male.
- Uključite ih u donošenje odluka.

TEMA 1

Razumevanje samog sebe i samosvest

1

Uvod u Aflaton

Cilj lekcije

Do kraja ove lekcije, učenici će:

1. moći da prepoznaju Aflaton, njegov slogan i da pevaju Aflatonovu pesmu.
2. biti uzbuđeni što će učiti o Aflatonu.

Potrebni materijali

1. Aflaton-poster
2. slike Aflatonovog slogana
3. štampani materijal sa rečima Aflatonove pesmice
4. tabla

Metodologija

Počni: Aflaton slika i slogan

Nauči: Aflatonovu pesmu

Razmisli: Pismo Aflatonu

Trajanje

45 minuta

Ključne reči

slogan, pesma, pismo

Napomena za nastavnika

Možete da prilagodite ovu lekciju u zavisnosti od toga da li su učenici već upoznati sa Aflatomom.

Pre početka lekcije, postavite Aflaton poster visoko na zidu, na prednjem delu učionice gde će učenici moći lako da ga vide.

Početak rada

Aflaton slika i slogan

1. Pokažite učenicima Aflaton-poster i postavite im sledeća pitanja:

- Da li znate/da li se sećate ko je ovo? Kako se zove?
- Odakle je? Šta je to?
- Koje je boje? Od čega je napravljeno?
- Čemu bi moglo da nas nauči/da nam ispriča nešto?
- Možete li da pročitate njegovo ime?
- Da li se sećate Aflatonove himne/pesme?

2. Pročitajte učenicima Aflatonovu priču.

” **Zdravo! Moje ime je Aflaton. Ja sam vatrena lopta. Dolazim iz svemirskog prostranstva gde ima drugih vatrenih lopti baš kao što sam ja. Leteo sam preko celog svemira kako bi vas posetio, i naučio više o tome gde i kako živite. Volim da putujem po celom svetu i upoznajem decu i učim sve o njima i kako oni žive.**

Imam slogan koji moji prijatelji i ja koristimo u našim avanturama. A on glasi: Istraži, Razmisli, Ispitaj i Uradi! On nam pomaže da se zabavimo i naučimo mnogo stvari.

” **I ti ga možeš koristiti, isto tako!**

3. Napišite Aflatonov slogan na tabli. Pokažite učenicima slike slogana i postavite im sledeća pitanja:

- **Istraži:** Šta Aflaton radi na ovoj slici? Šta znači reč „Istražiti”? Šta tačno radi osoba koja istražuje? Šta može da nauči osoba koja istražuje?
- **Razmisli:** Šta Aflaton radi na ovoj slici? Šta znači reč „Misliti”? Šta tačno radi osoba koja razmišlja? Šta može da nauči osoba koja razmišlja?
- **Ispitaj:** Šta Aflaton radi na ovoj slici? Šta znači reč „Ispitati”? Šta tačno radi osoba koja ispituje nešto? Šta može da nauči osoba koja ispituje nešto?
- **Uradi:** Šta Aflaton radi na ovoj slici? Šta znači reč „Uraditi”? Šta tačno radi osoba koja uradi nešto? Šta može da nauči osoba koja radi?

4. Pokažite učenicima aktivnosti koje idu uz Aflatonov slogan (u tekstu ispod). Zajedno ponovite svaku od ovih aktivnosti nekoliko puta:

RAZMISLI
Kažiprst na slepoočnicu

ISTRAŽI
Ruka iznad očiju uz pomeranje glave sa jedne na drugu stranu, kao da osoba traži nešto u daljini

ISPITAJ
Gledajte naokolo, kao da u ruci držite lupu

Uradi
Iskoračite jednom nogom i stavite ruke u položaj koji govori „spreman-a sam za akciju!“

Nauči Aflatonova pesma

1. Podelite učenike u šest grupa. Dajte svakoj grupi brošuru **Aflaton pesme** (vidi stranu 15). Dodelite po stih svakoj grupi i zamolite ih da smisle aktivnost koja predstavlja njihov stih.
2. Kada budu spremni, zamolite ih da svaka od grupa nauči ostatak razreda svoju aktivnost.
3. Opevajte sa razredom Aflatonovu pesmu nekoliko puta, tako da svako od dece odglumi stihove zajedno sa ostalima.

Razmisli Pismo Aflatonu

1. Pročitajte učenicima stihove Aflatonove pesme jedan po jedan i za svaki od njih zamolite ih da razmisle kako bi mogli da primene ono što je pomenuto u svom životu. Ohrabrite ih da razmisle o specifičnim primerima (situacijama, ljudima, životinjama, stvarima). Napišite njihove odgovore na tabli. Naglasite potrebu za međusobnom zavisnošću među svim stvarima i ljudima i potrebu za poštovanjem svega i svačijeg doprinosa. Osnažite vrednosti Aflatona.
2. Zamolite učenike da napišu kolektivno pismo Aflatonu o njima samima, gde će podeliti informacije kao što su: odakle su, šta vole da rade, i tako dalje, i kako mogu da primene na svoje živote ono što je napisano u pesmi. Recite im da u pismu mogu da postave i neka pitanja Aflatonu.

AFLATONOVA PESMICA

refren

Aflaton, Aflaton,
Aflaton sam ja,
Mala sjajna loptica
Puna veselja.
Hej! (refren-2x)

prva strofa

Ja sam Aflaton,
Verni drugar tvoj,
Nosim sreću svima vama,
Baš je lepo nama.
Hej! (ponovi refren)

druga strofa

Svaki Božji stvor,
Bio brz il' spor,
I na kopnu i u moru baš –
To je drugar naš.
Hej! (ponovi refren)

POSTER

Ovu stranicu možete odštampati!

TEMA 1

Razumevanje samog sebe i samosvest

2

Prirodne katastrofe

Specifični rezultat

Sposoban da identifikuje i primeni osnovne mere i načine razmišljanja u situacijama nesreće ili hitnih slučajeva.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. razumeju prirodne katastrofe.
2. budu upoznati sa situacijama vanrednih stanja.

Potrebni materijali

1. Vizuelni prikazi cunamija, vulkanske erupcije, zemljotresa, tornada, i poplava
2. Školska tabla/kreda ili tabla sa listovima /marker (u zavisnosti od raspoloživih sredstava)

Metodologija

Počni: pozorište slika

Nauči: diskusija u razredu i grupna aktivnost

Razmisli: diskusija u razredu

Trajanje

55 minuta

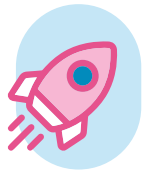
Ključne reči

prirodne katastrofe; cunami; vulkan; zemljotres; tornado; poplava; hitan slučaj

Napomena za nastavnika

Pre lekcije, pronađite priču u novinama gde je objavljen članak o prirodnoj katastrofi koja se desila u prošlosti /ili nedavno, kako biste mogli da se pozovete na istu tokom lekcije.

Počni Pozorište slika

1. Zamolite učenike da sednu u krug. A onda izaberite volontera da odgovori na sledeća pitanja:
 - Šta je **prirodna katastrofa**?
2. Dalje, izaberite još volontera da stanu u centar kruga i da simultano dočaraju prirodnu katastrofu koje se sete, koristeći se tehnikom pozorišta slika. Podsetite učenike da im je dozvoljeno da koriste jedino svoja tela kako bi prikazali prirodnu katastrofu i da ne smeju da se pomeraju niti da proizvode bilo kakve zvukove.
3. Neka se zadrže u pozama koje su zauzeli, a onda zamolite ostale učenike iz kruga da pogode koju prirodnu katastrofu pokušavaju da opišu njihovi drugari iz razreda.
4. Dok to rade, postavite učenicima sledeća pitanja, kao što su:
 - Šta vidite?
 - Šta se dešava? Zašto to kažeš?
 - Ko su ovi ljudi?
 - Šta oni rade? Zašto si to pomislio/la?
 - Da li je ovo realna situacija? Da li je ovo slika koju prepoznajete iz svog života ili zajednice?
 - Da li je ta slika jasna?
 - Ko ima drugačije mišljenje/ideju?
5. Napišite njihove odgovore na tabli / tabli sa listovima.

Nauči Diskusija u razredu i grupna aktivnost

1. Zamolite učenike da se vrate u svoje klupe i da pogledaju odgovore na tabli / tabli sa listovima.
2. Pokažite im slike cunamija, vulkanskih erupcija, zemljotresa, tornada, i poplava.
3. Potom, povedite diskusiju, koristeći sledeća pitanja kao smernice:
 - Koje prirodne katastrofe se uobičajeno dešavaju u vašoj zemlji /zajednici?
 - Da li ste vi doživeli prirodnu katastrofu?
 - Da li možeš da objasniš prirodnu katastrofu i njen intenzitet?
 - Šta se desilo u tvojoj zajednici tokom katastrofe?
 - Kako prirodne katastrofe utiču na tvoju zajednicu ili zemlju?

★ SAVET

Isto tako, možete da im ispričate priču iz novina o lokalnoj prirodnoj katastrofi.

- Kakva situacija se naziva vanrednim stanjem?
Šta bi ti mogao da uradiš u takvoj situaciji?
 - Ko bi mogao da ti pomogne tokom vanrednog stanja?
 - Zašto se prirodne katastrofe dešavaju?
 - Kako možemo da zaštitimo našu zajednicu ili zemlju od pojave katastrofa?
4. Nakon 10 minuta, neka učenici formiraju pet grupa (koristite isečke iz lokalnih novina).
 5. Dodelite svakoj grupi jednu od gore pomenutih slika, i zamolite grupe da naprave vanrednu situaciju kao igru uloga relevantnu za katastrofu koja je njima zadata. Objasnite da će svaka grupa da odigra četiri uloge. Najmanje jedan učenik bi trebalo da igra svaku od uloga kao bi sve uloge bile pokrivene, a ako ima više od četiri učenika, više od jednog učenika može da igra svaku od uloga. Uloge su:
 - Novinar
 - Žrtva
 - Spasilac
 - Treće lice: organizacije, komšija, itd.
 6. Dajte im pet minuta da uvežbaju svoje uloge, a onda zamolite svaku grupu da se predstavi ostatku razreda.

Razmisli Diskusija u razredu

1. Neka učenici sednu svako u svoju grupu. Postavite pet slika prirodnih katastrofa na pod ispred celog razreda.
2. Zamolite učenike da prepoznaju različite situacije koje bi mogle da se dese prilikom svakog vanrednog stanja i neka učenici iz svake grupe iznesu ideje o načinima bezbednog reagovanja na svaku od situacija.

★ SAVET

„Dečije obrazovanje može biti narušeno ili čak prekinuto tokom vanrednih stanja, bilo da se radi o prirodnim katastrofama, vojnim konfliktima ili su u pitanju zdravstvene krize. Kako škola deci pruža osećaj normalnog (života), obrazovanje je deci isto tako neophodno kao što su hrana i zdravstvena nega, omogućavajući mladim ljudima ne samo puko preživljavanje već i, šansu za napredak.“
-UNICEF

📺 VIDEO

Iskoristite primer iz sledećeg videa za razgovor sa decom o Covid-19 i kako je pandemija uticala na njihovu školu i obrazovanje.

#Časovi tokom vanrednog stanja- Deca opisuju školu emotikonima -posle zemljotresa u Nepalu

<https://www.youtube.com/watch?v=H7Sy6b2eYJU>

Ovu stranicu možete odštampati!

PRIKAZ

PRIRODNE KATASTROFE

zemljotres

erupcija vulkana

Cunami

tornado

poplava

TEMA 2

Moja prava i poštovanje prava drugih

3

Deliti ili ne

Specifični rezultat

Razviti osećaj odgovornosti koji se tiče posledica njihovih aktivnosti na njih same, a i na druge.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. razgovaraju šta je prikladno da podele sa drugima i razumeju značaj prijatelja.

Potrebni materijali

1. Kartice problema za svaki par učenika (po jedna za svakog učenika)
2. Kategorija podele (po jedna za svaki par)

Metodologija

Počni: podela kartica problema po parovima

Nauči: grupna diskusija

Razmisli: opasnosti deljenja/prekomernog deljenja

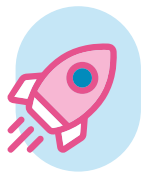
Trajanje

45 minuta

Ključne reči

prijatelji, diskusija, mišljenje

Počni

Podela kartica problema po parovima

1. Objasnite učenicima da u ovoj aktivnosti ne postoje tačni i netačni odgovori. Podelite ih u parove. Fotokopirajte set **Kartica problema** i isecite ih makazama tako da svaki par ima set. Možete da dodate druge probleme za koje mislite da su prikladni i neophodni za vaš kontekst.
2. Zamolite svaki par da odluči sa kim bi podelili informacije sa Kartica problema i potom stavite karticu na odgovarajuću **Kategoriju podele**.

Nauči

Grupna diskusija

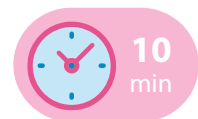

1. Neka svaki par prodiskutuje svoje mišljenje i postavi sve svoje kartice na Kategoriju podele.
2. Nastavite sa grupnom diskusijom – neka svi učenici podele mišljenje za koje oni smatraju da je najbitnije.

Razmisli

Opasnosti deljenja/prekomernog deljenja

1. Rezimirajte aktivnost. Objasnite im da postoje pojedinosti o nama samima koje delimo sa različitim ljudima i manje pojedinosti koje biramo da zadržimo za sebe. Cilj kartica je da promoviše diskusiju o tome šta je prikladno da podelimo, kako se osećamo i kako se to razlikuje od odnosa koje imamo sa različitim ljudima. Pokušajte da naglasite značaj prijatelja i ljudi kojima mogu da veruju da nešto sa njima podele ili da im se povere.

★ SAVET

Ne ustručavajte se da zadržite ili dodate bilo koji problem koji smatrate da je prikladan za vašu grupu. Ovo su samo predložene kartice – vi mnogo bolje poznajete svoje učenike, njihove probleme i kontekst.

Primetićete da je za neke probleme očigledno kojoj kategoriji pripadaju dok je za druge nejasno.

Važno je da vi imate dobar osećaj i da pratite sopstveni zdrav razum dok vodite ovu aktivnost i da uzmete u obzir realnost u kojoj mnoga deca žive.

Ovu stranicu možete odštampati!

KARTE SA POJMOVIMA

KARTICE PROBLEMA

ŤATA ME ŠAMARA	ŹELIM DA IDEM NA FAKULTET KADA ZAVRŠIM ŠKOLU	VOLEO/LA BIH DA SAM MRŠAVIJI/A
MOJ TATA JE BOLESTAN I JA SAM STVARNO ZABRINUT/A	DOBIO/LA SAM NOVI MOBILNI TELEFON	PONEKAD SE PLAŠIM DA IDEM PEŠKE SAM/A DO KUĆE
VOLEO/LA BIH DA SAM VIŠI/A	IZABRAN/A SAM DA IGRAM ZA LOKALNI FUDBALSKI TIM	MISLIM DA SAM RUŽAN/A
MOJA MAMA PREVIŠE PIJE ALKOHOLNA PIĆA	NE UMEM DOBRO DA ĆITAM	POZAJMIO/LA SAM NEŠTO I POLOMILO SE

KATEGORIJA PODELE:

<i>Podeli sa roditeljima ili negovateljima</i>	<i>Podeli sa prijateljima</i>	<i>Podeli sa svima</i>	<i>Sačuvaj za sebe</i>
--	-------------------------------	------------------------	------------------------

VIDEO

Ovih dana, često delimo po Internetu naše lične informacije, slike pa čak i strahove i nevolje. Ali isto kao i u realnom životu, srećemo loše ljude i na Internetu.

Možete upotrebiti ove video snimke kako biste započeli diskusiju o Internet-zlostavljanju sa svojim učenicima.

Internet zlostavljanje Unicef

<https://www.youtube.com/watch?v=asTti6y39xl&t=8s>

Razmisli ponovo pre nego što klikneš | Trisha prabhu | Tedx Teen

<https://www.youtube.com/watch?v=YkzwHuf6C2U>

TEMA 2

Moja prava i poštovanje prava drugih

4

Da li se slažeš?

Specifični rezultat

Razumeti različite vrste nasilja i kako odgovoriti na njih.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. razumeju šta je prihvatljivo ponašanje u kontekstu učionice

Potrebni materijali

1. veliki prostor
2. tri kartice na kojima je napisano "Slažem se, Ne slažem se, Ne znam"
3. izjave ponašanja

Metodologija

Počni: glasanje nogama – grupna aktivnost

Nauči: grupna diskusija

Razmisli: kratak pregled mišljenja

Trajanje

30 minuta

Ključne reči

izrazi, ponašanje, odgovor

Počni

Glasanje nogama – grupna aktivnost

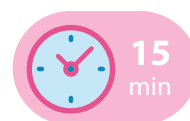

1. Koristeći tablice **Slažem se, Ne slažem se i Ne znam**, formirajte liniju ili red u središnjem delu učionice sa karticom "Ne znam" u centru. Predviđeno je da se učenici kreću po učionici.
2. Pročitajte im jednu izjavu ponašanja. Učenici bi trebalo da razmotre ponašanja predstavljena u izjavi i da odluče da li se slažu/ne slažu/ne znaju da li su ta ponašanja prihvatljiva u okviru učionice. Nakon toga će se pomeriti do onog dela linije/ređa za koji osećaju da najbolje odražava njihovo mišljenje za svaku vrstu ponašanja u kojoj meri je prihvatljivo ili neprihvatljivo. Isto tako, ovu aktivnost možete sprovesti tako što ćete odrediti 3 čoška učionice, a učenici će odabrati prema kom čošku da se pomere. Nije neophodno da pročitate sve izjave. Izaberite one za koje mislite da se najbolje uklapaju u kontekst razreda ili napišite vaše izjave.

Nauči

Grupna diskusija

1. Odvojite vreme za diskusiju o tome zašto su učenici odabrali određeni odgovor.
2. Upitajte učenike zašto su izabrali određeno mesto da se pomere.
3. Ohrabrite sve učenike da se priključe diskusiji. Potrudite se da održavate otvorenu diskusiju i bez osuđivanja.

Razmisli

Kratak pregled mišljenja

1. Napišite kratak pregled mišljenja grupe na table sa listovima ili tabli.
2. Iskoristite postignuti rezultat za vaše sledeće aktivnosti ili diskusije.

**SLAŽEM
SE**

**NE
SLAŽEM
SE**

**NE
ZNAM**

IZJAVE PONAŠANJA

1. U redu je da budeš izostavljen/a na igralištu.
2. Deca mogu da zlostavljaju nastavnike.
3. Kada kažeš nekome da je glup/a, to ne povređuje toliko kao kad bi ga/je udario.
4. Zaista je smešno kada si grub/a ili vičeš na nastavnika.
5. Ako učiniš da se neko oseća neugodno ili nesrećno, to je u redu ako se to ne ponavlja sve vreme.
6. Pričanje na času je u redu ako pitaš nekog drugog ono što je važno.
7. Uvredljivi komentari o nekome nisu u redu čak i ako ih taj neko zaslužuje.
8. Trebao/la bi da daš svojim prijateljima drugu šansu ako naprave grešku.
9. Važno je prihvatiti novog učenika u razredu.
10. Guranje druge osobe je prihvatljivo tokom časa fizičkog obrazovanja.
11. U redu je da pričaš na času ako nastavnik ne gleda.
12. Krađa ili oštećivanje stvari druge osobe je u redu ako se ona ponela loše prema tebi.
13. Ako je neko pretio tvojoj porodici ili prijateljima, u redu je da ga udariš.
14. Slanje bezobraznih tekstualnih poruka ili e-majlova je u redu ako ih šalješ sa nepoznatog broja.
15. U redu je ako slikaš nekog svojim mobilnim telefonom kako bi tu sliku poslao/a drugima.
16. Bolje da nikome ne kažeš ako te je neko zadirkivao ili ti je pretio. Niko ne voli cmizdravce!

DODATNA PITANJA

Možete da nastavite sa dve različite aktivnosti:

1. Odvojite vreme za diskusiju o tome zašto su učenici odabrali određeni odgovor.

- Zašto je dobro ako pomažeš u učionici?
- Šta je neophodno da se uradi u učionici kako bismo svi bili bezbedni i srećni?

Dok slušate njihove odgovore, izrazite potrebe ili vrednosti kao prava.

Na primer: Svi mi imamo prava da budemo saslušani.

Objasnite da ova prava pripadaju svakoj osobi u razredu i da je svaka osoba odgovorna da omogući ispunjenje tih prava za sve ostale. Onda sastavite drugu listu list na kojoj ćete povezati odgovornosti koje idu uz svako pravo.

Na primer: Mi smo svi odgovorni da saslušamo druge, mi smo svi odgovorni da ne uznemiravamo druge dok rade.

2. Proverite razumevanje učenika tako što ćete im postaviti sledeća pitanja:

- Šta je zlostavljanje?
- Koja osećanja povezujete sa terminom zlostavljanja?
- Da li možeš da nabrojiš primere vrsta zlostavljanja?

3. Zamolite ih da razmisle o uticaju na širu školsku zajednicu ako postoji zlostavljanje u školi.

- Da li zlostavljanje utiče na atmosferu u školi?
- Da li to zastrašuje ljude?

4. Naglasite da zlostavljanje predstavlja ponašanje koje ne smemo da podržavamo ili da se slažemo sa njim. Podsetite ih da smo svi odgovorni za smanjenje i prevenciju zlostavljanja i ohrabrivanje bezbednog i prijateljskog okruženja.

5. Isto tako, važno je da učenici shvate da nije njihova krivica ako su zlostavljani i da je u redu da potraže pomoć ako ih neko zlostavlja. Važno je da ljudi pomažu jedni drugima, a ne da okrenu glavu na drugu stranu.

6. Važno je da svi rade zajedno kako bi se pridržavali pravila škole koja su postavljena da zaštite sve. Učionica bi trebalo da bude bezbedno i prijateljsko mesto za sve.

7. Zamolite učenike da promisle koje različite vrednosti bi oni voleli da postoje u njihovoj učionici i napišite ih na tabli.

Napravite zajedno tabelu za učionicu, koja predstavlja obećanje nama samima da preuzmemo odgovornost kako se ponašamo. Učenici će sami odlučiti koji poslovi treba da se urade i koje ponašanje je važno kako bi učionica bila bezbedno i srećno mesto. Odlučite zajedno ko bi trebalo da preuzme odgovornost za različite poslove/ponašanja – vi ili učenici. Osmislite fer način da izrotirate zadatke.

Obesite tabelu u središnjem delu zida i nadgledajte kako se primenjuje.

NAPOMENA ZA NASTAVNIKA

Koristite pozitivan ton kada osmišljavate lični pečat. Na primer, bolje je da kažete "Hodajte po učionici", nego "Nemojte da trčite po učionici".

Koristeći pozitivan ton, kreirate pozitivno ponašanje kod svoje dece. Ako neprestano kritikujete davajući uputstva kao što su "Prestani da radiš to...", "Ne možeš to da radiš...", "To se ne radi na taj način...", itd. onda će se deca osećati loše i zauzeti defanzivni stav, biti frustrirana, zbunjena i izgubiće slobodu i radoznalost da istraže ovaj svet na svoj način.

Pozitivan ton ohrabruje decu da preuzmu odgovornost za svoja dela, sami naprave prikladne izbore i osnaže svoje samopouzdanje. Omogućava deci da se usredsrede i nauče iz pozitivnih ponašanja umesto da se fokusiraju na negativne.

Razgovor o mentalnom zdravlju uzimajući u obzir posledice COVID-19

Razgovor sa decom i mladim ljudima o mentalnom zdravlju može da pretstavlja veliki izazov pogotovu tokom **COVID-19** i njegovih posledica.

Pozivamo vas da iskoristite ovu jednostavnu i zabavnu aktivnost. Njen cilj je da pomogne svim učenicima da shvate da nisu sami, da postoje ljudi koji vole da su u njihovom prisustvu i da su njihovi problemi često vrlo slični problemima drugih ljudi iz njihovog okruženja.

1. Dajte svakom učeniku list papira i nekoliko flomastera/bojica. Objasnite da svako treba da napiše imena svojih prijatelja i njihove dobre strane.
2. Objasnite da nije bitno koliko puno ili malo prijatelja su naveli na papiru.
3. Postavite učenicima sledeća pitanja:
 - Da li postoje sličnosti među ljudima koji su tvoji dobri prijatelji?
 - Šta je to što čini dobrog prijatelja?

NAPOMENA ZA NASTAVNIKA

Kako bi se pripravili za naredne diskusije i da biste znali šta da promovirate u razgovoru sa svojim učenicima, možete da iskoristite savete koje je pripremio UNICEF.

Možete da pristupite celom materijalu klikom na link:

https://www.unicef.org/mental-health-on-my-mind?utm_source=facebook&utm_medium=organic&utm_content=parenting_month_2022&utm_campaign=on-my-mind-en&fbclid=IwAR3fbpHQdl3oEx-zD6sOp7f_hpKK8i0ZxAljEgyjtg3z6l7B2O13UMWzha

Postarajte se da ovakav vid komunikacije bude vitalan deo vašeg svakodnevnog života – a ne samo izveštačena radionica koju odrađujete zato što morate.

TEMA 3

Štednja i trošenje novca

5

Opcije uštede

Specifični rezultat

Razumevanje strategija uštede novca i shvatanje dobrih strana banaka.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. prikažu mogućnosti koje se tiču strategija uštede novca.
2. saznati o formalnim načinima čuvanja novca, npr. u bankama.
3. biti u mogućnosti da još više ojačaju koncept uštede novca uprkos činjenicama koje se tiču formalne uštede novca.

Potrebni materijali

1. Priča: **Milicina majka zarađuje i štedi novac**
2. tabla
3. papir
4. olovke
5. lopta (ili novine umotane u loptu)
6. Brošura **Sve o bankovnim računima** (po jedna za svakog učenika)

Metodologija

Počni: mozganje

Nauči: grupna aktivnost

Razmisli: dodaj loptu i diskusija u razredu

Trajanje

40 minuta

Ključne reči

štednja, strategija, računi

Napomena za nastavnika

Pre početka lekcije, ispišite na tabli pitanja iz Aktivnosti Nauči tako da učenici mogu lako da ih vide i da se ponovo pozovu na njih.

Isto tako, možda ćete poželeti da isplanirate posetu banci ili lokalnom pružaocu finansijskih usluga za neki drugi dan. U drugom slučaju, možete da pozovete osoblje banke da dođu u školu i porazgovaraju sa učenicima. Kako biste sproveli to u delo, pobrinite se da prvo dobijete dozvolu od škole.

Dodatne informacije o vrstama bankovnih računa, transakcijama i uslugama su navedene na kraju ove lekcije i mogu vam poslužiti kao podsetnik. Isto tako, informacije mogu da se podele učenicima u vidu brošura, ili tokom časa ako ima dovoljno vremena.

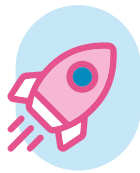
Ako vas učenici upitaju o kamatnim stopama, objasnite im da kamatna stopa na štednom računu znači da će suma novca biti u porastu.

Uvod

Kako je novac vredan, potrebno ga je čuvati. Dodatno, možemo da pronademo načine koji će učiniti da naša ušteda raste kroz kamatne stope ili sigurna ulaganja. Isto tako, moramo se pobrinuti da naš novac nije u stanju pasive, zato što se svake godine povećavaju cene i ako ne akumuliramo kamatu na našu ušteđevinu, vrednost novca opada. Formalni načini čuvanja i održavanja novca su dobro poznati.

Na primer, čuvanje novca u banci, pošti, mikro-finansijskoj instituciji, grupnoj štednji ili drugoj finansijskoj instituciji. Svaka lokacija i metod štednje ima svoje pozitivne i negativne strane, tako da je važno za decu da što pre nauče o njima.

Počni Mozganje

1. Dajte svakom učeniku list papira i olovku, i zamolite ih da napišu sva imena mesta gde sve ljudi čuvaju novac za koja mogu da se sete.
2. Sledeće, neka učenici podelite svoje odgovore, i zamolite volontera da ih ispiše na tabli.
3. Neka volonter prebroji različite opcije, dok će ostali učenici da ustanove koji metod štednje je najzastupljeniji.
4. Zamolite drugog volontera da napravi sažetak tako što će ostalim učenicima postaviti sledeća pitanja.
 - Gde kažete da ljudi ostavljaju ili štede novac u većini slučajeva?
 - Da li vrednost pomenutog novca raste na tim mestima?
 - Imajući u vidu ono što sad znate, gde biste vi najradije čuvali svoj novac?

Nauči Grupna aktivnost

1. Počnite aktivnost tako što ćete zamoliti jednog od učenika da pročita naglas sledeću priču ostatku razreda:

Milicina majka zarađuje i štedi novac

Majka prodaje robu u prodavnici. Pomoću ovog posla, ona zarađuje novac svaki dan. Kako bi izbegla mogućnost da se novac izgubi, čuva ga kod kuće na sigurnom mestu.

Nakon nekog vremena, kada se suma novca koju dobija poveća, ona ga koristi kako bi kupila još robe koju će potom da prodaje. Isto tako, taj novac koristi kako bi platila usluge koje njena porodica koristi, kao što su školarine i bolnički računi.

Međutim, ona se uvek postara da ostavi jedan deo dobijenog novca na štedni račun u banci, koja se nalazi u blizini njene kuće, kako bi nešto ostalo za budućnost.

2. Nakon što poslušaju priču, podelite učenike u grupe od po šest do osam, neka odgovore na pitanja sa table (navedena u donjem tekstu):
- Kako Milicina majka štedi novac?
 - Gde Milicina majka štedi novac?
 - Na koji način Milicina majka koristi novac koji zaradi, a kako koristi novac koji čuva kod kuće?
 - Zašto Milicina majka štedi deo novca u banci?
 - Da li možete da kažete da Milicina majka ima plan kako zarađuje, štedi i koristi novac?
 - Gde još Milicina majka čuva svoj novac osim kod kuće?
3. Objasnite benefite korišćenja formalnih opcija koje nudi banka, a zatim postavite učenicima sledeća pitanja:
- Da li možeš da navedeš neku banku koju znaš?
 - Da li znaš koje usluge banke pružaju?
 - Da li poznaješ nekog ko štedi novac u banci?
 - Zašto ljudi čuvaju novac u banci?
 - Da li postoji mogućnost da ti štediš novac u banci?
 - Ako postoji, da li bi štedeo/la novac u banci? Ako ne, zašto ne postoji mogućnost da štediš novac na taj način?
 - Da li bi voleo/a da budeš u mogućnosti da štediš novac?
4. Obavestite učenike da je jedna od najvažnijih usluga koju banka pruža - bankovni račun. Objasnite da je u mnogim zemljama deci ispod 18 godina zabranjeno da sama otvore račun. Međutim, dozvoljeno im je da otvore račun u pratnji roditelja/negovatelja. Postoje neke države koje dozvoljavaju deci da štede novac u njihovim bankama.

Razmisli Dodaj loptu i grupna diskusija

1. Obavestite učenike da je sad na redu igra Dodaj loptu. Započnite igru tako što ćete dobaciti loptu jednom učeniku, a on će objasniti jedno mesto gde ljudi mogu da štede novac. Onda taj učenik baca loptu drugom koji treba da navede drugo mesto i tako dalje.
2. Nakon pet minuta, povedite učenike u diskusiju šta oni misle da li bi deca njihovog uzrasta trebalo da imaju pristup bankovnom računu. Obavestite ih da postoji pokret koji se zove **Međunarodno finansiranje deteta i omladine** koje podržava da deca pristupe bankama gde mogu bezbedno i povoljno da štede novac.
3. Dajte svakom učeniku kopiju dole navedene brošure da ponese kući.

ATIVNOST SA RODITELJIMA

Zamolite učenike da pitaju svoje roditelje/negovatelje kako i gde čuvaju svoj novac.

SVE O BANKOVNIM RAČUNIMA:

Štedni račun:

Ovo je sad važno za tebe. Podseća malo na račun koji imaš u školi. Predstavlja tip računa sa kojim mnogi ljudi počinju.

Tekući račun:

Ovaj račun je za ljude koji koriste bankovne usluge redovno i čuvaju svoj novac u banci da bi bili sigurni da je na bezbednom. Oni ulažu i podižu novac skoro svaki dan.

Račun vezanog uloga:

Ovo je račun gde osoba ulaže novac, ali može da podiže novac isključivo posle dogovorenog vremenskog perioda. Predstavlja dobru opciju kada osoba čuva novac za određenu svrhu.

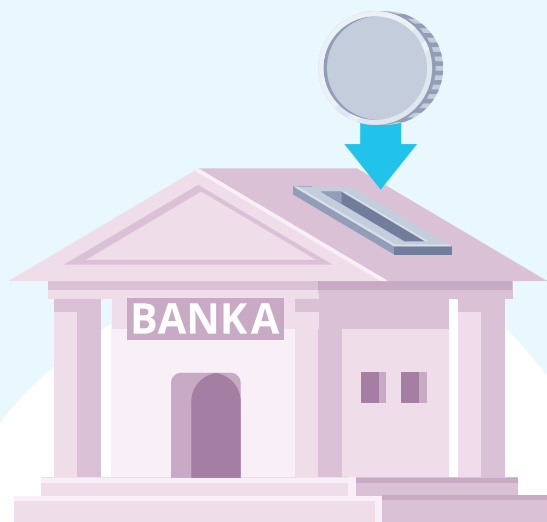
Ulozi, stanje i podizanje sredstava

Možete da dodate novac na svoj račun kada god želite.

- Novac koji dodajete na svoj račun se naziva ulog.
- Blagajnik ili službenik dodaje vaš novi ulog sumi novca koja je već bila na vašem računu.
- Ukupan iznos tvog novca se naziva stanje.
- Novac koji uložiš je tvoj, bez obzira što ga ostavljaš u banci!

Zapamti!

Jednom kad podignete određeni iznos novca koji želite, taj iznos se oduzima sa vašeg tekućeg bilansnog stanja. Ovo možete proveriti na vašem izvodu iz banke. Vaš novi bilans iznosiće sumu novca koju ste uštedeli minus onaj iznos koji ste malopre uzeli.

DODATNE USLUGE KOJE PRUŽAJU BANKE:

Bankovne kartice:

Uz pomoć bankovne kartice možete da podignete novac sa bankomata (ATM). Potrebno je da imate PIN broj kako biste to izveli. PIN označava Lični identifikacioni broj, i predstavlja lični i privatni broj koji klijent čuva u tajnosti.

Bankomat (ATM):

Mašina automatske blagajne (ili mašina Rupa u zidu). Potrebno je da ubacite svoju bankovnu karticu u bankomat kako biste podigli novac sa svog računa.

Čekovi:

U nekim zemljama, ljudi mogu da kupuju robu tako što napišu ček. Ovaj način plaćanja omogućava ljudima da bezbedno koriste novac sa svojih računa bez potrebe da nose velike iznose novca sa sobom. Ček ima vrednost isključivo ako ga potpiše osoba koja je navedena na njemu i kad je proveri blagajnik. To znači da, u slučaju da budete pokradeni, vaš novac će i dalje biti bezbedan osim ako neka osoba ume da lažira vaš potpis.

Internet bankarstvo:

Ovo je mogućnost pomoću koje ljudi mogu da raspolažu svojim računima putem Interneta. Oni su u mogućnosti da vide informacije sa svog računa i da izvrše uplate na druge račune virtuelno.

TEMA 3

Štednja i trošenje novca

6 Gde štedimo novac i odakle ga pozajmljujemo

Specifični ishodi

Nauči i uporedi različite strategije koje se primenjuju prilikom uštede novca.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. postanu svesni prakse štednje i potrošnje
2. nauče i razumeju različita sredstva za uštedu i zajam novca za ulaganje

Potrebni materijali

1. deset oblutaka
2. papir
3. olovke
4. tabla/kreda ili table sa listovima/marker (u zavisnosti od raspoloživih sredstava)

Metodologija

Počni: dodaj oblutak

Nauči: ZŽN tabela i Diskusija u razredu

Razmisli: diskusija u razredu

Trajanje

50 minuta

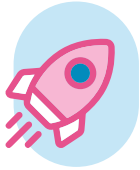
Ključne reči

zajam, ulaganje, korupcija

Napomena za nastavnika

Tokom aktivnosti Nauči i Razmisli, prošetajte po učionici i pomozite grupama sa njihovim ZŽN tabelama i Drvetom problema, ako je potrebno.

Počni Dodaj oblutak

1. Neka učenici sednu u krug i podelite im deset oblutaka nasumično.
2. Obavestite razred da ćete igrati igru kao **Dodaj loptu**, u kojoj je potrebno da dodaju jedni drugima kamenje u krug, a kada kažete: **Stani**, deset učenika koji u tom trenutku budu držali kamenje (jedan po jedan) treba da odgovore na pitanja koja postavite.
3. Zamolite učenike da počnu sa igrom dodavanja oblutaka u krug i koristite jedno od sledećih pitanja svaki put kada kažete da stanu:
 - Šta je potrebno da uradiš ako želiš da započneš svoje poslovanje?
 - Da li imaš dovoljno novca? Zašto/zašto ne?
 - Da li imaš ušteđevinu? Gde je čuvaš?
4. Napišite njihove odgovore na tabli/tabli sa listovima.
 - Gde bi ti najradije čuvao/la svoj novac znajući ono što si sada naučio/la?

Nauči ZŽN tabela i diskusija u razredu

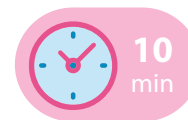
1. Neka učenici naprave grupe od po petoro i dajte svakoj grupi list papira i olovku.
2. Potom, nacrtajte ZŽN tabelu (kao na slici dole) na tabli/tabli sa listovima:

SVE O Finansijske institucije za:	ZNAM Ono što već znamo	ŽELIM Ono što želimo	NAUČI Ono što smo naučili danas
Štednju			
Pozajmice			

3. Zamolite grupe da precrtaju ZŽN tabelu na svoje papire i da popune tabele, ispisujući u njima ono što već znaju o finansijskim institucijama u koloni **Znam** u odgovarajućem redu, i ono što bi želeli da nauče o finansijskim institucijama u koloni **Želim** u odgovarajućem redu. Podsetite učenike da će se vraćati na ovu tabelu i popunjavati poslednju kolonu na kraju ove aktivnosti.
4. Sledeće, povedite diskusiju sa učenicima, koristeći sledeća pitanja kao smernice:
- U koliko vrsta finansijskih institucija možete da štedite novac i da ga pozajmite? Uključujući i formalne i neformalne finansijske institucije za davanje zajmova.
 - Koje različite vrste finansijskih institucija najčešće srećemo/su na raspolaganju?
 - Kako se pozajmljuje novac od finansijske institucije?
 - Šta je zajam?
 - Kako možete da uspostavite konekciju/odnos sa osobom koja radi u finansijskoj instituciji, ili da njemu/njoj ponudite neku vrstu usluge?
 - Da li to predstavlja korupciju?
 - Šta je korupcija?
 - Koja je razlika između korupcije i asistencije?

Razmisli Diskusija u razredu

1. Neka grupe popune poslednju kolonu ZŽN tabele onim što su naučili iz diskusije. Ako je potrebno, postavite im još pitanja kako biste proverili njihovo razumevanje ove teme.

TEMA 4

Planiranje i određivanje budžeta

7

Kako ugrožavamo prirodu

Specifični rezultat

Sposobnost da se identifikuju individualne aktivnosti koje dobro utiču na životnu sredinu ili one aktivnosti koje je ugrožavaju.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. identifikuju/ prepoznaju aktivnosti koje dobro i one koje loše utiču na životnu sredinu.
2. razviju strategije u cilju zaštite životne sredine.
3. postanu svesni postojećih opasnosti po životnu sredinu.

Potrebni materijali

1. Slike prelepih prirodnih područja
2. Slike predela sa uništenom životnom sredinom
3. papir, olovke i hemijske u boji (nekoliko crnih/tamno plavih, i nekoliko svetlih)
4. karton i stare novine
5. lepak/lepljiva traka -selotejp i makaze

Metodologija

Počni: diskusija u razredu

Nauči: individualna likovna aktivnost i razredna likovna aktivnost

Razmisli: diskusija u razredu

Trajanje

50 minuta

Ključne reči

šteta, sačuvati, uništiti, životna sredina, ljudski, ponovo upotrebjeno, kriza

Napomena za nastavnika

Pre početka lekcije, pripremite karton za poster veličine jednog kvadratnog metra, tako što ćete zalepiti delove kartonske kutije. Nacrtajte veliki krug u centru postera i povucite liniju po sredini.

Važno je da koristite karton i novine, iz sledećih razloga:

- **Karton:** označava reciklažu odnosno ponovnu upotrebu nekog materijala.
- **Stare novine:** učenici će primetiti da novine predstavljaju svet koji su ljudi oštetili i učinili starim i mračnim mestom, pošto je i novine napravio čovek, a mastilo se skida lako i veoma su tamne.

Počni Diskusija u razredu

1. Neka učenici sednu u veliki krug.
2. Pokažite učenicima slike prelepih prirodnih atrakcija kao i slike predela sa uništenom životnom sredinom. Dok to radite, objasnite im kako ljudi nanose štetu prirodnom svetu.
3. Sledeće, postavite učenicima sledeća pitanja:
 - Koje stvari ljudi rade koje ugrožavaju našu životnu sredinu?
 - Koji su ekološki problem naše zajednice?
 - Kao mali potrošač, da li si nekad uradio/la nešto što je ugrozilo životnu sredinu?
 - Šta možemo da uradimo kako bi pomogli da se sačuva naša životna sredina?

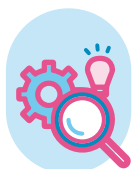
Nauči Individualna likovna aktivnost i razredna likovna aktivnost

11. Dajte svakom učeniku dva lista papira i olovku. Zamolite ih da precrtaju obe svoje ruke (po jednu na svaki papir) i da iseku makazama siluetu svoje šake.
2. Dalje, neka učenici nacrtaju sledeće:
 - Uzrok problema životne sredine na papiru leve ruke.
 - Kako mogu da sačuvaju svet na papiru desne ruke.
3. Pošto završe ovu aktivnost, pokažite učenicima poster od kartona i objasnite da krug u centru predstavlja naš svet.
4. Zamolite volontere da iscepkuju stare novine i druge volontere da zalepe ove papiriće na levu stranu kruga. Objasnite da desna strana kruga mora da ostane čista.

5. Nakon pet minuta, recite učenicima da sad treba da zalepe siluete svojih šaka na krug, na sledeći način:

- Njihove leve šake koje predstavljaju uzrok ekoloških problema treba da zalepe na levu stranu kruga.
- Njihove desne šake koje oslikavaju načine na koji možemo da pomognemo da se očuva životna sredina treba da zalepe na desnu stranu kruga.

Razmisli Diskusija u razredu

1. Namestite/zalepite poster od kartona ispred razreda, i objasnite učenicima sledeće:
 - Leva strana sveta/kruga predstavlja šta smo uradili što je zagadilo ili uništilo naš svet.
 - Desna strana sveta/kruga predstavlja ono što pokušavamo da uradimo kako bi u isti mah sačuvali i iscelili naš svet.
2. Pogledajte slike koje su nacrtali na rukama i kratko razmotrite naslikane sličnosti i različitosti sa učenicima.
3. Na kraju, objasnite da svako ugrožava svet na određeni način. Neki ljudi to rade svesno, dok drugi nisu svesni toga. Dalje možete reći da iako je šteta koju nanosimo ili stav koji zauzimamo prema našoj životnoj sredini mali (baš kao što su male njihove šake), to i dalje stvara veće probleme.

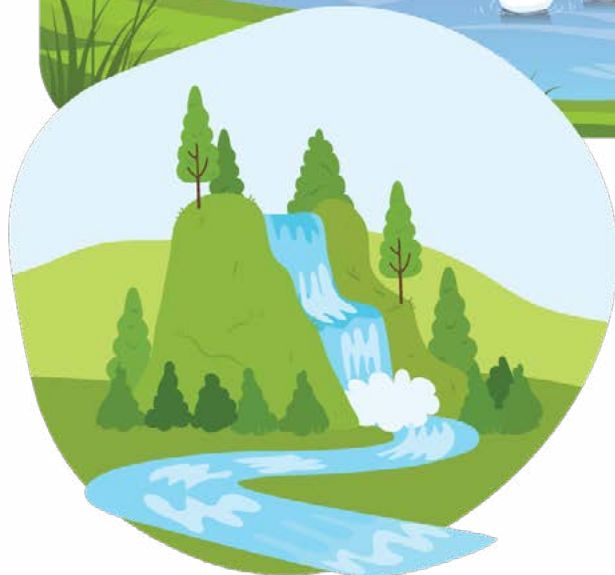
ATIVNOST SA RODITELJIMA

Zamolite učenike da podele svoje mišljenje na temu ugrožavanja životne sredine u krugu svoje porodice i prijatelja i da primene u svakodnevnom životu ono što su naučili na današnjoj lekciji.

PRIKAZ

PRELEPA PRIRODNA PODRUČJA

PRIKAZ

EKOLOŠKI UGROŽENA PODRUČJA

NE POSTOJI
PLANETA B

TEMA 5

Socijalni i finansijski projekti

8

Šta je korupcija?

Specifični rezultat

Identifikovati načine uzimanja novca u nepoštenom maniru.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. definišu i objasne šta je korupcija.

Potrebni materijali

1. Vizuelni prikaz korupcije
2. tabla/kreda ili tabla sa listovima/flomaster (u zavisnosti od raspoloživih sredstava)

Metodologija

Počni: grupna aktivnost

Nauči: drvo problema

Razmisli: diskusija u razredu

Trajanje

45 minuta

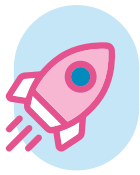
Ključne reči

prihod, zaposlenje, posao, poslovanje, prodaja dobara i usluga

Napomena za nastavnika

Korupcija je zloupotreba sredstava ili moći zarad lične koristi. Može uključivati krađu, nepotizam i primanje ili davanje mita.

Počni

Grupna aktivnost

1. Neka učenici formiraju grupe od po pet ili šest, i dajte svakoj grupi ilustraciju korupcije.
2. Zamolite učenike da razgovaraju među sobom u svojoj grupi o tome šta oni veruju da se dešava na njihovoj slici.
3. Posle pet minuta, zamolite grupe da podele svoje slike i mišljenja sa ostatkom razreda.

Nauči

Drvo problema

1. Postavite učenicima pitanje:
 - Da li znate šta reč korupcija znači?
2. Nacrtajte Drvo problema na tablu sa listovima/tablu, i napišite uzdužno **KORUPCIJA na stablu**.
3. Zamolite učenike da identifikuju uzroke korupcije i napišite njihove odgovore na korenju drveta.
4. Sledeće, zamolite učenike da identifikuju efekte koje korupcija ima na pojedinca ili zajednicu. Napišite njihove odgovore na granama drveta.

Razmisli

Diskusija u razredu

Zamolite učenike da objasne šta vide na Drvetu problema. Upitajte ih:

- Da li postoji nešto što bismo mogli da učinimo da sprečimo korupciju?

PRIKAZ

KORUPCIJA

Ovu stranicu možete odštampati!

DODATNA AKTIVNOST

1. Zamolite učenike da formiraju grupe od po petoro. Dajte svakoj grupi list papira.
2. Zamolite grupe da nacrtaju Drvo problema na svom papiru, a onda da napišu na stablu „Korupcija na poslu“.
3. Dalje, neka grupe razmotre uzroke i efekte Korupcije na poslu, i napišu uzroke na korenju, a efekte na granama drveta. (Primeri uzroka mogu da budu: sebičnost; pohlepa; laka zarada; loše navike. Primeri efekata mogu da budu: samo svoja korist; ekonomska kriza; ugrožavanje drugih, itd.).
4. Pošto učenici ovo urade, neka predlože rešenja i moguće akcije kako bi se iskorenili uzroci i ublažili efekti.

RADNI LIST

KORUPCIJA

Ovu stranicu možete odštampati!

K
O
R
U
P
C
I
J
A

Sve o AFLATON-DANU!

Aflaton-dan se u celom svetu obležava 17. marta. Ovaj dan pruža priliku da se proslavi rad koji su učenici obavili tokom godine, da se promisli o ličnom razvoju, da se vašoj školi i zajednici pokaže šta ste sve ostvarili i da se oseti povezanost sa decom koja pohađaju Aflaton-program širom sveta. U školama i Aflaton-klubovima širom sveta, deca proslavljaju Aflaton-dan na različite načine.

Tog dana, Aflaton organizuje video-pozive sa partnerima a deca i partneri se međusobno sreću, pozdravljaju, časkaju i uče. To je interaktivan događaj; na učešće ste pozvani i vi i vaša ustanova.

★ SAVET

Ukoliko 17. mart nije zgodan za proslavu, uzimajući u obzir školsku godinu u vašoj zemlji, proslavu Aflaton-dana možete održati i nekog drugog dana, tako što ćete javno predstaviti ono što ste uradili i naučili roditeljima i učenicima iz drugih razreda.

PRIPREME ZA AFLATON-DAN

1. Prema raspoloživom vremenu i raspoloživosti novčanih sredstava, vi zajedno sa učenicima možete da počnete pripreme za Dan Aflatona.
2. **Ohrabrite** decu da kreiraju dekoracije iz zgužvanog papira, pripreme skečeve, recituju pesme, itd.
3. Možete da zamolite decu da kreiraju Aflaton ugao gde će izložiti svoje radne listove, kutije za čuvanje ili čak poster Aflatona.
4. Uključite po mogućstvu školu/zajednicu i roditelje.

5. Pozovite! Informišite i po mogućstvu pozovite na proslavu direktora škole, kolege, učenike iz drugih razreda i roditelje/staratelje.

6. Razglasite! Pošaljite fotografije, ili napišite članke za vaše lokalne novine o tom danu.

7. Pripremite male kartice zahvalnica i/ili sitne poklone za vašeg/e gosta(e).

8. Odredite učenika/cu/učenike/ce koji će olakšati ceo ovaj događaj zajedno sa vama.

ORGANIZACIONI KOMITET

Kao i svaka druga aktivnost, Dan Aflatona može da bude uspešan samo ako se dobro isplanira i obezbedi timski rad. Planiranje zahteva mnogo rada. Svi treba da učestvuju i donose odluke kao tim.

Budite sigurni da učenici razumeju da kada će da organizuju proslavu Dana Aflatona, moraće da imaju demokratski izabran organizacioni komitet. Organizacioni komitet će pomagati u nadgledanju planiranja tog dana.

Te uloge će uključivati:

- **Predsedavajućeg:** to je osoba koja je odgovorna za nadgledanje planova i koja obezbeđuje da svi učestvuju, izvršavaju svoje uloge i uživaju u toj aktivnosti.
- **Blagajnika:** Ova osoba je odgovorna za upravljanje novcem koji je uključen u održavanju ovog događaja.
- **Sekretara:** ova osoba je odgovorna za pravljenje zabeleški tokom sastanaka i da vodi računa da svako zna svoju ulogu i zadatke.
- **Vođe timova:** vođa tima predstavlja radnu grupu. Oni su odgovorni za izveštavanje celom razredu o napretku i obavezama svog tima.

Kao razred, trebalo bi da organizuju tajno glasanje za podelu uloga u okviru Organizacionog komiteta.

Potrebno je da ovo bude fer i demokratski.

Predložene radne grupe su kako sledi:

- **Radna grupa za nabavku:** odgovorna za nabavku bilo koje hrane ili dekoracija neophodnih za ovaj događaj.
- **Radna grupa za pripremu hrane:** odgovorna za kuvanje i pripremu hrane.
- **Radna grupa za dekorisanje:** odgovorna za uređenje i dekoraciju učionice.

- **Radna grupa za zabavu:** iako bi bilo ko mogao da priredi zabavu, posao radne grupe za zabavu je da izrađuje raspored nastupa, stara se o tome da sva potrebna oprema, kao što je stereo uređaj, bude dostupna i radi, i organizuje rekvizite.

Komiteta bi trebalo da isplanira nekoliko sastanaka unapred na temu proslave Dana Aflatona kako bi bili u mogućnosti da prate napredak i obezbede da svi učestvuju u ovoj aktivnosti.

IZRADA BUDŽETA

Objasnite učenicima da je izrada budžeta važan zadatak koji treba da se preduzme kada štedite da biste organizovali neku aktivnost. Kao razred, učenici mogu imati grupnu štednu kutiju koju mogu da koriste za plaćanje aktivnosti Dana Aflatona.

Proslava može da se finansira iz grupne štednje. To znači da će grupa morati da razmotri koliko je već uštedela i treba da odluči sa kojom sumom novca svaki član doprineti. Zatim će izračunati ukupan iznos svačijeg doprinosa kako bi znali koliko mogu da potroše za zabavu.

Jedna od ključnih odluka je odluka koliko učenici žele da potroše na proslavu i koliko svako dete može da doprinese.

Aflaton uzima u obzir činjenicu da ne može svako dete da doprinese novčano. Drugi predlozi da se omogući da sva deca mogu ravnopravno da učestvuju je podsticanje da nešto ponesu od kuće, kao što je voće ili mali kolač, ili kroz zabavu, pesmu, igru koju će sami prirediti, itd. Svaki doprinos, bilo da je novac ili talenat, treba podjednako ceniti i priznati.

Sledeći korak je da saznate cenu hrane i ukrasa koju učenici žele da kupe.

Proslava Dana Aflatona je samo jedna ideja za vežbanje planiranja i izrade budžeta kako bi učenici mogli da preduzmu isti proces izrade budžeta za sve aktivnosti Aflaton kluba koje planiraju.

SMERNICE ZA GOSTA GOVORNICA, AKO POSTOJI:

Gost govornik je osoba koja treba da održi govor na ovom skupu.

1. Pokušajte isto tako da **pozovete ljude koji žive sa invaliditetom a koji rade**. Oni mogu da budu roditelji, baštovan, čistač, prodavac povrća, prodavac/čica, direktor, itd.
2. **Završite i pozovite gosta govornika** najmanje nedelju dana ranije. Ljubazno podsetite govornika o događaju dan pre održavanja.
3. **Informišite** govornika o datumu, vremenu, mestu održavanja i publici.
4. Isto tako možete kratko da ih uputite o tome šta se očekuje od njih na Dan Aflatona.
5. Isto tako možete da im kažete ako je potrebno neko pravilo oblačenja (po slobodnom izboru)
6. Možete da pozovete različite ljude i ponovite ovu aktivnost nekoliko puta, ili možete da produžite vreme aktivnosti.

TEMA 5

Socijalni i finansijski projekti

9

Dan Aflatona!

Specifični rezultat

Razmišljaj, diskutuj i pokaži šta si naučio/la iz Aflaton-aktivnosti i proslavi uspešan završetak ove radionice.

Cilj lekcije

Do kraja ove lekcije, učenici će moći da:

1. izvedu interaktivnu radionicu sa gostujućim govornicima kako bi razumeli njihovu ulogu
2. unapred planiraju i organizuju neki događaj
3. pokažu šta su naučili
4. postavljaju ciljeve koristeći napredno razmišljanje.

Potrebni materijali

1. kartice zahvalnica i/ili pokloni za gosta(e) /roditelje (koje su napravili učenici)
2. tabla
3. Radni list: Lestvica rasta

Metodologija

Počni: interaktivna radionica

Nauči: moji ciljevi

Razmisli: deljenje i proslava

Trajanje

60 minuta - 120 minuta

Ključne reči

karijera, gost govornik, proslava, naučeno, napredno razmišljanje

Napomena za nastavnika

Učenici bi trebalo da vode ovu aktivnost. Pokušajte da ih uključite u aktivnosti kao što su dekoracija učionice/prostora ili zahvaljivanje gostu govorniku. Možda ćete iskusiti da radionica ne ide kao što je planirano u prisustvu gosta govornika/roditelja; pauza će pomoći učenicima da se smire. Oni su u fazi učenja i naučice.

Uspešno ste održali planiranu radionicu, **SVAKA ČAST**. Vreme je da i vi kao nastavnik isto tako **PROSLAVITE** i zato nemojte da **OKLEVATE**.

Pripreme pre časa: vreme za dekorisanje

- 1. Uštedite i podelite!** Učenici mogu da iskoriste novac koji su sačuvali kako bi kupili materijal i užine.
- 2. Dekorišite/Ukrasite!** Uverite se da vaša učionica ima što je više moguće izloženih Aflaton radova učenika.
- 3. Pozovite!** Informišite i po mogućstvu pozovite na proslavu direktora škole, kolege, učenike iz drugih razreda i roditelje/staratelje.
- 4. Predstavite!** Ohrabrite učenike da predstave svoj rad na kreativan način: glumom i skečevima; igrama; pričama; pesmama; video snimcima; muzikom; plesom; posterima; crtežima; itd.
- 5. Slikajte!** Napravite što je moguće više fotografija i video snimaka tokom dana. Ne zaboravite da zatražite dozvolu roditelja/staratelja.
- 6.** Možda isto tako možete da izložite i radne listove učenika i Aflaton-knjige (po slobodnom izboru).

Počni Uvod u Dan Aflatona

- 1.** Poželite dobrodošlicu učenicima, gostima i školskom osoblju i sačekajte da se smeste.
- 2.** Zamolite učenika pomoćnika da održi govor dobrodošlice.
- 3.** Od sada pa nadalje, možete da držite radionicu zajedno sa učenikom pomoćnikom. Zamolite učenike da razmisle o sledećim pitanjima:
 - Šta bih ja želeo/la da radim u životu?
 - Koji je moj cilj za sledeću godinu?
- 4.** Dozvolite učenicima da samostalno dođu do odgovora i u međuvremenu raspodelite **Radni list: Lestvicu rasta.**

Nauči Moji ciljevi

1. Objasnite učenicima da treba da razmisle o ciljevima koje bi želeli da postignu sledeće godine.
2. Prikažite im **Radni list: Lestvicu rasta** i objasnite da na vrhu lestvice treba da napišu svoj cilj, a pored svake lestvice treba da navedu akciju koja će ih dovesti do tog cilja.
3. Možete da ohrabrite roditelje/osoblje/goste da se pridruže učenicima i vode ih dok popunjavaju radne listove.

★ SAVET

Možete da date učenicima nagoveštaje kako bi dovršili svoje ciljeve: Na primer, cilj može da nam bude da uštedimo novac ili da ciljamo da naučimo da sviramo novi instrument, itd.

Razmišljanja učenika Deljenje i proslava

1. Učenik pomoćnik poziva nekoliko volontera da podele sa ostalima svoje ciljeve i pokažu šta su napisali u svoje radne listove.
2. Dodatno, možete zamoliti nekoliko učenika da opišu svoje iskustvo sa Aflaton-radionica.
3. Uputite učenike da iseku/nalepe svoj radni list na Tablu snova.

Razmisli o svom putu iz ugla nastavnika/ce Deljenje i proslava

1. Pripremite kratak govor u kome delite svoja osećanja i ono što predajete sa učenicima. Možete isto tako da obuhvatite i savete za roditelje. Primeri: kako mogu da promovišu navike štednje među decom, kako mogu da dozvole deci da izraze svoje emocije, itd.
2. Na kraju pozovite gosta govornika/ roditelje da razdele diplome deci. (**Vidi stranu 60**)

Čestitamo! Završili smo ovu radionicu!

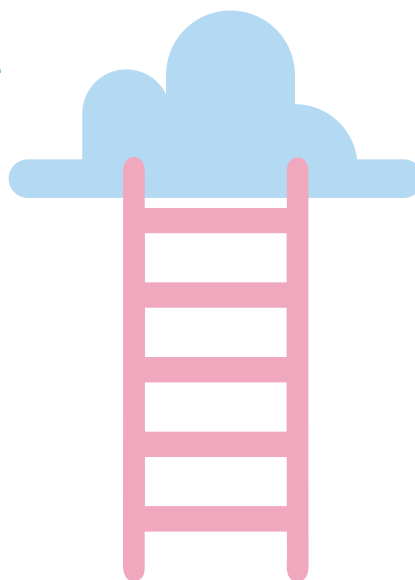
Ovu stranicu možete odštampati!

RADNI LIST

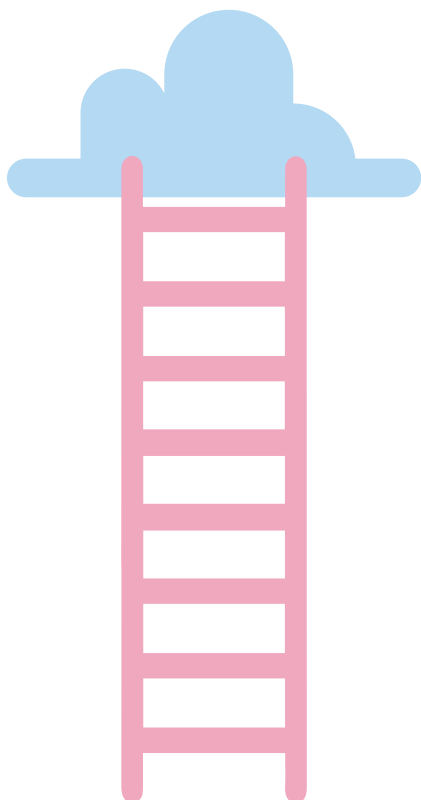
LESTVICE CILJEVA

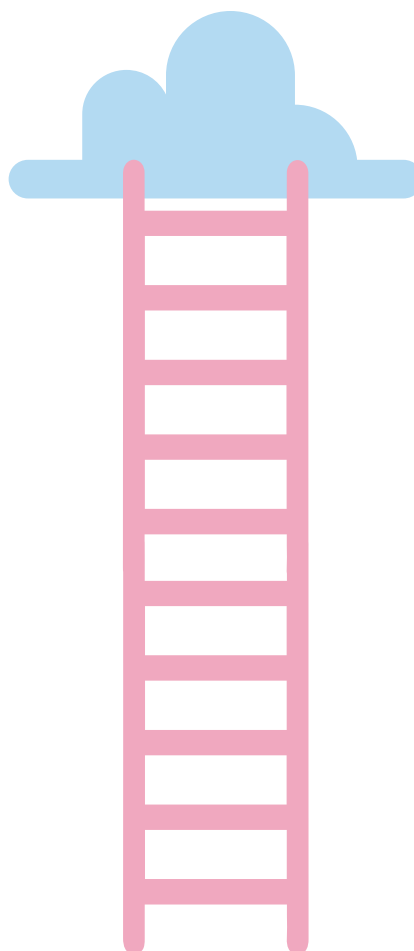
Pre kraja
današnjeg dana

Za godinu dana

Za pet godina

Za deset godina

Ovu stranicu možete odštampati!

RADNI LIST

POSAO IZ SNOVA JE TIMSKI RAD

Postoje zadaci koje bi trebalo da uradimo sami – i naš uspeh je isključivo naša odgovornost. Ali često je potrebno da radimo kao tim sa različitim ljudima i moramo da se dobro slažemo kako bismo ostvarili uspeh.

Razmisli o situaciji kada si radio/la kao član tima radne grupe (na primer u organizaciji Dana Aflatona):

Odgovorite na sledeća pitanja:

1. Kako biste opisali uloge članova tima koji dobro funkcioniše?
(Ko je vođa? Da li postoji više vođa? Ko je za šta odgovoran?)

2. Kako članovi tima podele posao?
(Ko se time bavi? Ko odlučuje o tome?) Ko kontroliše šta članovi tima rade i da li rade na svojim zadacima?

- 3.** Kako bi članovi tima trebalo da komuniciraju? Šta je najvažnije u njihovoj komunikaciji?
Šta bi trebalo da izbegavaju?

- 4.** Ako je tim uspešan i postiže svoj cilj, šta bi po tvom mišljenju trebalo da se desi?
Šta bi tim/članovi tima trebalo da rade? Šta u slučaju da tim nije uspešan i ne postiže da planira i organizuje nešto? Šta se onda dešava?

★
ČESTITAMO
+

Ovaj sertifikat je potvrda da

uspešno završio/la
četvrtu godinu Aflaton programa.

Potpis nastavnika:

DODATNE LEKCIJE

TEMA 1

Razumevanje samog sebe i samosvest

1 Intervju sa mojim uzorom

Specifični rezultat

Može da odredi kako bi drugi mogli da pomognu ili ometaju pri ostvarivanju njihovih ciljeva.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. nauče kako da razgovaraju sa uticajnim ličnostima
2. budu u stanju da ostvare svoje težnje, ciljeve i odgovornosti

Potrebni materijali

1. tri oblutka
2. papir
3. bojice/voštane boje
4. olovke
5. tabla/kreda ili table sa listovima /flomaster (u zavisnosti od raspoloživih sredstava)

Metodologija

Počni: diskusija u razredu

Nauči: grupna aktivnost i grupna diskusija

Razmisli: diskusija u razredu

Trajanje

55 minuta

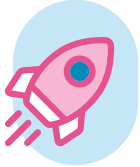
Ključne reči

uzor, inspiracija, prekretnica, stil života

Napomena za nastavnika

Molimo Vas da date predloge/ ideje koja pitanja i na koji način bi učenici mogli da postave u toku intervjua.

Počni Aflaton priča

1. Zamolite učenike da sednu u veliki krug, a onda neka zatvore oči.
2. Postavite nasumično tri oblutka iza tri učenika, dok su im oči još uvek zatvorene.
3. Zamolite učenike da otvore oči i pogledaju iza sebe. Objasnite da svaki od tri učenika koji je našao oblutak iza sebe treba da odgovori na sledeća pitanja:
 - Da li imaš uzor? Šta predstavlja uzor?
 - Ko je uzor u tvojoj zajednici?
 - Čime se ta osoba bavi? Na koji način je ta osoba kao uzor uticala na tebe?

Nauči Grupna aktivnost i deljenje

1. Neka učenici razmisle ko je njihov uzor, a onda ih upitajte:
 - Ako bi imao/la priliku da uradiš intervju sa svojim uzorom, šta bi voleo/la da znaš?
2. Dajte im pet minuta da razmisle o ovome i napišu svoje predloge. Dok to rade, prepisite na tablu tabelu koja je data u nastavku. Zamolite ih da vam kažu svoje predloge (možete ih dodati u svoju tabelu).

Teme	Pitanja
Detinjstvo	
Prekretnica	
Obrazovanje	
Tvoj uzor	
Životni stil	
Inspiracija	
Posebno	

Teme	Primeri pitanja
Detinjstvo	Koji je bio tvoj hobi kada si bio/la mlad/a?
Prekretnica	U kom trenutku/kako se promenio tvoj život?
Obrazovanje	Gde si išao/la u školu? Koji je bio tvoj najomiljniji predmet?
Tvoj uzor	Koji je tvoj uzor? Zašto?
Životni stil	Kakav je tvoj životni stil? Šta radiš u slobodno vreme?
Inspiracija	Šta/ko te inspiriše?
Posebno	Ko je bila tvoja prva ljubav?

3. Obavestite učenike da će vežbati intervjuisanje jednog od svojih uzora i da će napraviti i njegov poster.
4. Neka učenici formiraju grupe od pet osoba i zamolite svaku grupu da izabere jedan od svojih uzora.
5. Obavestite učenike da će polovina svake grupe pripremiti najmanje dva do tri važna pitanja koje će postaviti uzoru za svaku temu navedenu na tabli/tabli sa listovima (ako smatrate da je neophodno, možete da zapišete primer pitanja prikazanih iznad da biste pomogli učenicima), kao i da zapišu svoju najbolju pretpostavku o odgovoru koji bi uzor dao. Druga polovina svake grupe radiće na izradi postera uzora.
6. Ako ima vremena, zamolite grupe da odluče za jedno pitanje za vežbanje koje će predstaviti ostatku razreda. Objasnite da treba da odrede jednog člana grupe kao osobu koja će predstaviti poster, jednog da postavi pitanje za vežbanje, jednog da odgovori, i jednog da vodi diskusiju. Na kraju zamolite svaku grupu da predstavi svoje pitanje i poster, jedna po jedna.

Razmisli Diskusija u razredu

1. Razgovarajte o ukupnim prednostima i slabostima pitanja za intervju s obzirom na to kako se ona odnose na životne planove učenika.
2. Razmislite zajedno kako bi svaki učenik mogao da intervjuiše svog uzora ili nekog sličnog njegovom uzoru pre sledećeg časa.

TEMA 2

Moja prava i poštovanje prava drugih

2 Lična higijena

Specifični rezultat

Razumeju na koji način su izloženi riziku i da mogu da pozovu pomoć.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. postanu svesni bezbednosnih mera i higijenskih rešenja
2. prošire vest o klicama koje izazivaju bolesti
3. održavaju dobre navike po pitanju higijene zarad zdravog života

Potrebni materijali

1. Poster zdravlja i higijene
2. tabla/kreda ili tabla sa listovima /flomaster (u zavisnosti od raspoloživih sredstava)

Metodologija

Počni: aktivnost i diskusija u razredu

Nauči: grupna aktivnost i zamišljeno pozorište

Razmisli: diskusija u razredu

Trajanje

60 minuta

Ključne reči

zdravlje, higijena, klice

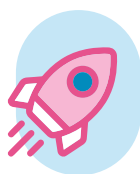
Napomena za nastavnika

U aktivnosti Počni biće neophodno da se pridružite učenicima, tako da vas molimo da zauzmete mesto u krugu sa njima. Verovatno nećete imati dovoljno vremena da izvedete sve korake, i stoga vas molimo da izvedete koliko god je moguće koraka u predviđenom vremenu.

Ako imate veliki broj učenika, možda ćete poželeti da ih pošaljete po grupama da operu ruke kao deo aktivnosti Nauči.

Nemojte da zaboravite da pričate o tome koliko je higijena bitna tokom sezone gripa i koliko je bila važna tokom COVID-19 pandemije. Prodiskutujte o tome zašto moramo da peremo ruke i kada treba da ih peremo. Obavezno navedite sve neophodne ključne reči – uvek proverite da li učenici zaista razumeju njihovo značenje. Ako je potrebno, objasnite ove reči ponovo koristeći odgovarajuće primere.

Obavezno podelite sa učenicima savete o higijeni. Ako je kulturološki prikladnije, pozabavite se temom lične higijene u odvojenim grupama devojčica i dečaka.

Počni Aflaton-priča

1. Neka učenici sednu u krug.
2. Obavestite učenike da ćete im dati set uputstava i da tačno slede ono što od njih tražite. Ističući da, osim buke koju prave dok tapšu, treba da budu potpuno tihi dok izvode ove radnje.
3. Zamolite učenike da:
 - **Korak 1:** tapšite rukama tri puta.
 - **Korak 2:** tapšite nogama tri puta.
 - **Korak 3:** lezite dole, tri puta potapšite levu nogu obema rukama.
 - **Korak 4:** potapšite levu nogu desnom rukom tri puta.
 - **Korak 5:** potapšite desnu nogu levom rukom tri puta.
 - **Korak 6:** sedite, i počesite glavu rukama.
 - **Korak 7:** zatvorite oči i dotaknite lice rukama (i ostanite u tom položaju).
 - **Korak 8:** sada, prekrstite ruke i potapšite se rukom o ruku sa ljudima koji sede do vas.
 - **Korak 9:** prekrstite noge, i potapšite nogom o nogu sa ljudima koji sede do vas.
 - **Korak 10:** potapšite ruke levom nogom.
 - **Korak 11:** protrljajte ruke i protrljajte stopala.
 - **Korak 12:** počesite rukama glavu osobe koja sedi vama sa desne strane.
 - **Korak 13:** ustanite i dodirnite prste na nogama, lice, i usta.
4. Zamolite učenike da operu ruke. Kada se vrate, neka ponovo sednu dole u krug.

5. Povedite diskusiju sa učenicima koristeći sledeća pitanja kao smernice:

- Šta mislite o aktivnosti tapšanja?
- Da li ste pomislili da operete ruke/noge pre igre?
- Da li vam je palo na pamet da obrišete krpom svoje ruke posle dodirivanja ruku/glave/nogu vašeg drugara iz razreda?
- Šta bi se desilo ako bi se na rukama/glavi/nogama vašeg drugara iz razreda nalazile ozbiljne klice?

Nauči

Grupna aktivnost i deljenje

1. Neka učenici formiraju grupe od po petoro. Obavestite grupe da je potrebno da svaka razmisli o situaciji koja predstavlja primer dobre lične higijene i situaciji koja predstavlja primer loše lične higijene.
2. Kada se odluče za svoje situacije, neka učenici naprave igru nemih uloga koja oslikava i pravi poređenja za obe situacije. Iskoristite sledeće kao primer:
 - Temeljno pranje ruku pre jela je primer dobre lične higijene i sprečava bolest.
 - Izostanak pranja ruku pre jela je primer loše lične higijene i može da izazove bolest.

Razmisli

Diskusija u razredu

1. Pokažite učenicima Poster zdravlja i higijene.
2. Objasnite i razmotrite sa njima svaku sliku.

NAPOMENA ZA NASTAVNIKA

Pazite na uvredljive primedbe učenika kada (figuratívno) govorite o tome da neko iz grupe ima na rukama/glavi/stopalama klice i o brisanju ruku nakon dodirivanja ruku/glave/stopala druga iz razreda.

Mnoga deca i mladi ljudi – često iz manjina ili marginalizovanih zajednica – doživeli su ovu vrstu primedbi u svom životu. Želite da stvorite bezbedan i inkluzivan prostor za sve. Stoga, morate reagovati na sve znake maltretiranja ili ponižavanja na odgovarajući način – ali odmah. Svi učenici moraju znati da ovakvo ponašanje nije dobrodošlo i da treba da prestane.

ATIVNOST SA RODITELJIMA

Zamolite učenike da podele šta su naučili na ovom času o zdravlju i higijeni sa svojim roditeljima/starateljima i porodicom i da se pobrinu da primene ono što su naučili u njihov svakodnevni život. Neka pišu o temi kako bih mogao/la da poboljšam svoju ličnu higijenu, i navedu primere i nacrtaju ilustracije u svoj rad.

POSTER

Ovu stranicu možete odštampati!

pranje zuba

pranje
suđa

pranje
ruku

Z
D
R
A
V
L
J
E
I
H
I
G
I
J
E
N
A

pranje
veša

TEMA 3

Štednja i trošenje novca

3 Proces reciklaže

Specifični rezultat

Mogu da identifikuju akcije koje su od koristi za životnu sredinu.

Cilj lekcije

Na kraju lekcije, učenici će biti u mogućnosti da:

1. razumeju reciklažu, njene procese i na koji način se odnosi na čuvanje nenovčanih i novčanih sredstava.
2. podstiču aktivnosti vezane za smanjenje otpada.

Potrebni materijali

1. Radni list: Recikliranje može da bude zabavno
2. Vizuelni prikaz Proces reciklaže
3. Vizuelni prikaz Reciklažni materijali
4. olovke, makaze, lepak/selotejp
7. reciklažni materijali (staklo, papir, plastične flaše, tekstil, itd.)
8. tabla/kreda ili tabla sa listovima /flomaster (u zavisnosti od raspoloživih sredstava)

Metodologija

Počni: diskusija u razredu

Nauči: diskusija u razredu i grupna likovna aktivnost

Razmisli: diskusija u razredu

Trajanje

50 minuta

Ključne reči

recikliranje, otpad, štednja, cena

Napomena za nastavnika

Pre lekcije, u fazi pripreme, potrebno je da sakupite nekoliko recikliranih/reciklažnih predmeta, kao što su staklo, papir, plastične flaše, tekstil, itd. Isto tako, možete da zamolite učenike da ih sakupe i donesu na čas.

Tokom aktivnosti Nauči, obavezno obidite grupe i po potrebi im pomozite sa njihovim umetničkim radovima.

Počni Aflaton-priča

1. Pokažite učenicima slike simbola reciklaže. Dok to radite, postavite im sledeća pitanja:

- Da li je nekome poznat ovaj simbol? Šta on predstavlja?
- Koje je značenje tri strelice?
- Šta znači reciklaža?

2. Objasnite definiciju reciklaže, koristeći informacije koje slede:

DEFINICIJA

Recikliranje/Reciklaža je ključna komponenta modernog smanjenja otpada i treća je komponenta hijerarhije otpada „Smanji, ponovo iskoristi, recikliraj“.

Nauči Grupna aktivnost i deljenje

1. Zamolite učenike da sednu u krug. Dok to rade, podelite tablu/tablu sa listovima na četiri kolone i svakoj koloni dajte jedan od sledećih naslova:

- Reciklažni materijali
- Razlozi
- Koristi
- Primeri proizvoda

2. Postavite učenicima sledeća pitanja i napišite njihove odgovore u odgovarajućoj koloni:

- Koja vrsta materijala može da se reciklira? Navedite primere.
- Zašto recikliramo? Koje su koristi reciklaže?
- Koji su primeri proizvoda koji se prave od recikliranih materijala?

3. Sledeće, neka učenici formiraju četiri grupe.

4. Iznesite reciklirane materijale koje ste sakupili sa učenicima i obavestite ih da će praviti „umetnička dela“ od ovih recikliranih materijala za malu grupnu likovnu izložbu.
5. Dajte grupama 20 minuta da naprave svoja dela.

Razmisli Primenjivanje Aflatonovog slogana

1. Zamolite svaku grupu da predstavi svoja dela ostatku razreda, jedna po jedna.
2. Nastavite da objašnjavate činjenicu da reciklaža može uštedeti novac i resurse, jer ponovo koristimo postojeće proizvode čime štedimo, za razliku od trošenja novca i korišćenja resursa prilikom kupovine novih stvari.
3. Ako ima dovoljno vremena, pokažite učenicima vizuelne prikaze Proces reciklaže i Reciklažne materijale. Dok to radite, objasnite im proces reciklaže.

VIDEO

Recikliranje može da bude jako zabavno! Kao i igre na Internetu! Da li ste znali da postoje igre na Internetu o razvrstavanju i recikliranju otpada? Isprobajte ih sa svojim učenicima!

Reciklaža za decu
<https://www.turtlediary.com/game/recycling-waste.html>

Igrica razvrstavanje otpada
<https://www.surrey.ca/services-payments/waste-collection/waste-sorting-game>

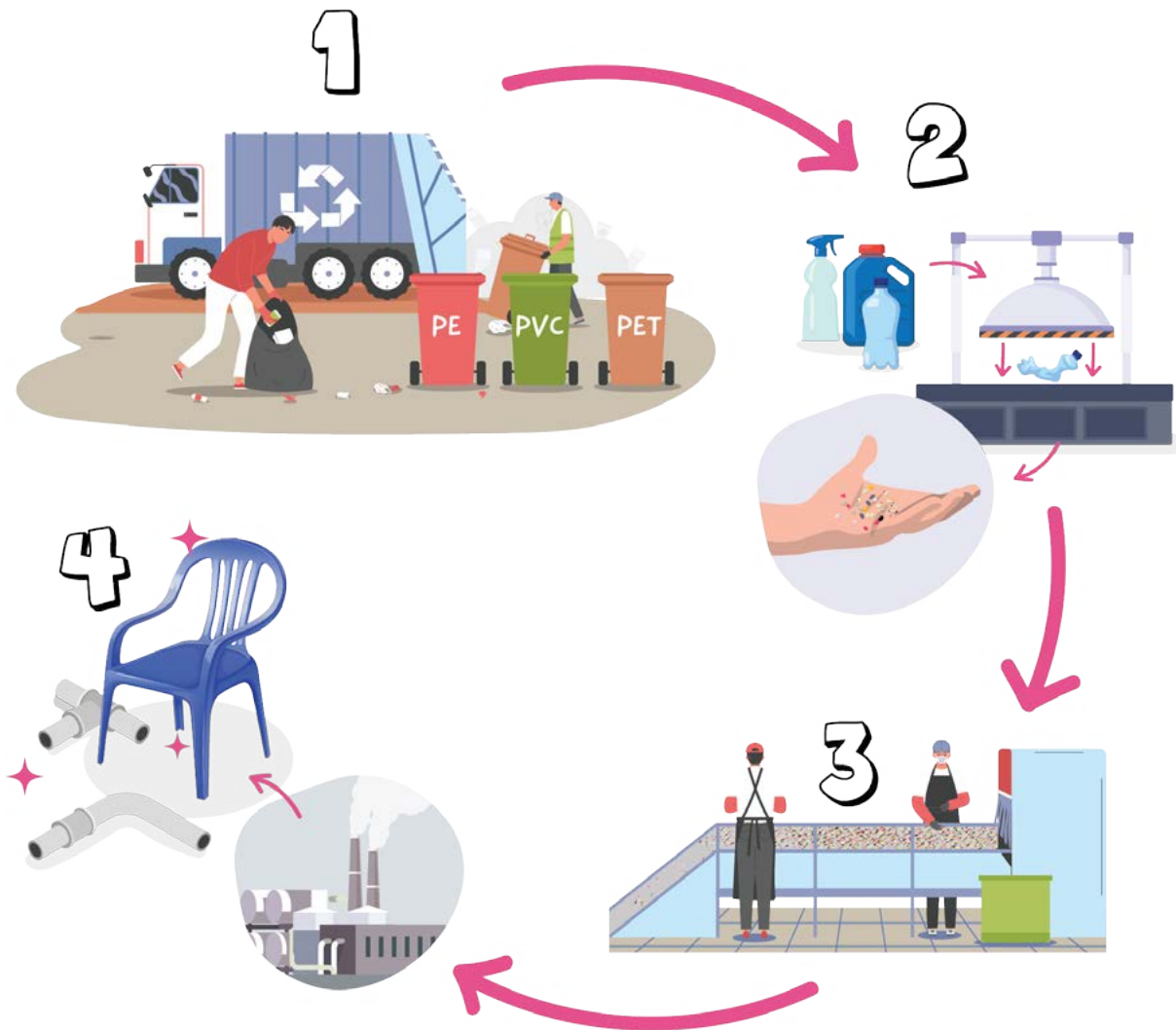
Igrica interaktivnih kolica za kupovinu
<https://rethinkwaste.org/residents/interactive-carts/>

Ovu stranicu možete odštampati!

PRIKAZ

PROCES RECIKLAŽE

Ovu stranicu možete odštampati!

PRIKAZ

RECIKLAŽNI PREDMETI

Ovu stranicu možete odštampati!

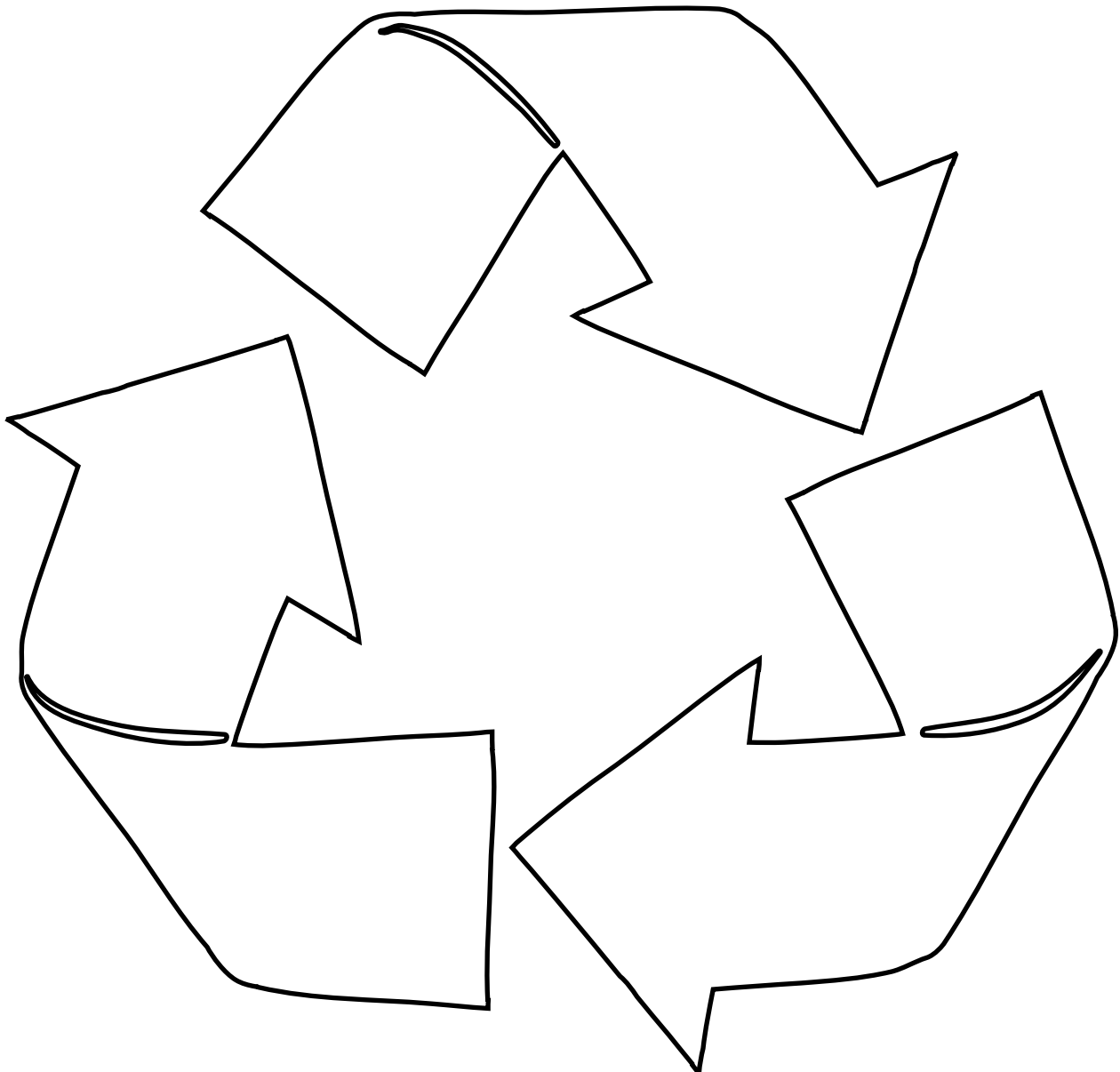
RADNI LIST

RECIKLIRANJE MOŽE DA BUDE ZABAVNO

Ovo je opšte poznati univerzalni simbol za reciklažu.
Ali, da li je zaista?

Možete li se setiti nekih zabavnih i kreativnih načina da pomognete ljudima koji ne znaju za ovaj simbol da shvate šta on znači?

Možete koristiti boje, reči, posebne dizajne ili bilo koje druge kreativne ideje da napravite lep poster koji pomaže svima da razumeju šta ove strelice znače – i da zainteresujete više ljudi za reciklažu!

**Sufinansira
Evropska Unija**

Aflatoun International

<https://www.aflatoun.org/>
info@aflatoun.org

**Nadácia otvorenej spoločnosti,
Bratislava/Open Society Foundation/NOS – OSF**

<https://osf.sk/>
osf@osf.sk

Škola dokorán – Wide Open School n. o.

<http://www.skoladokoran.sk/>
info@skoladokoran.sk

Pomoč deci

<https://www.pomocdeci.org/>
info@pomocdeci.org

